

Dubravka
Botica

Sjaj dragulja korčulanske riznice

Damir Tulić, Nina Kudiš,
Opatska riznica, katedrala i crkve grada Korčule,
Župa sv. Marka, Korčula, 2014., 272 str.
ISBN: 978-953-58171-0-9

Povod za monografiju o opatskoj riznici, katedrali i crkvama grada Korčule, autora Damira Tulića i Nine Kudiš s riječkog Odsjeka za povijest umjetnosti bila je šezdeseta obljetnica otvaranja zbirke opatske riznice 1954. te djelomično preuređenje postava iste, koje je autorski dvojac poduzeo 2011. godine. Uz popisivanje umjetnina i njihovu obradu te revidirani i sistematizirani postav, namjera im je bila ovim katalogom na jednome mjestu prikupiti nove spoznaje i istraživanja o djelima iz te – količinom, umjetničkom i kulturološkom vrijednošću – izuzetno značajne zbirke te približiti zbirku stručnoj, ali i široj javnosti. U toj namjeri više su nego uspjeli: ovom opsežnom monografijom ne samo bogate riznice korčulanske katedrale, nego i same katedrale te ostalih crkava grada Korčule, zainteresirani stanovnici i posjetitelji Korčule imaju na raspolaganju najbolji vodič za upoznavanje umjetničkih dragulja kamenoga grada. Opremljena izvrsnim fotografijama Damira Tulića, pisana jasno i precizno, jezikom koji neće odbiti čitatelja, knjiga se čita i kao stručni vodič kroz sakralna umjetnička blaga Korčule, ali i kao povijesnoumjetnička znanstvena studija. Autori, vrsni poznavaci umjetnosti jadranskog kruga, posebice u kontekstu venecijanskog utjecaja, donose mnoštvo novih atribucija i interpretacija umjetničkih djela iz riznice i crkava, nadopunjenih recentnim domaćim, a posebno stranim istraživanjima. No,

↑ Naslovnica knjige, Blaž Jurjev,
Poliptih, oko 1430.

osim znanja i stručnosti, iz redaka ove knjige progovara i njihova emotivna veza s materijalom koju obrađuju, svjedočeći u kojoj su mjeri srasli s umjetničkim djelima o kojima pišu. Stručnu javnost ponovno su podsjetili na njihovu važnost, a zainteresirane posjetitelje pozvali da za njih odvoje vrijeme odnosno da im posvete dužnu pažnju.

Sama riznica utemeljena je 1951., a javnosti svečano otvorena 23. srpnja 1954., za vrijeme zadnjeg korčulanskog mitronosnog opata don Ive Matijace. Za prvi postav korčulanske katedralne

riznice, smještene u bivšoj biskupskoj rezidenciji tik uz katedralu, bio je zaslužan Ljubo Babić. Struktura knjige prati kronološki organiziran postav riznice. Monografija započinje povijesnim pregledom korčulanske biskupije od 1300. do 1830. godine. Na početku su izložene venecijansko-kretske ikone, a među starijim djelima posebno mjesto zauzima najvrjednija slika u riznici, poliptih Blaža Jurjeva iz katedrale, koju je u 16. stoljeću na glavnome oltaru zamijenila Tintorettova slika. U monografiji su prikazane i brojne sabrane knjige i rukopisi koji se čuvaju u riznici kao i notni zapisi. Povjesničarima umjetnosti posebno je zanimljiva tzv. Korčulanska bilježnica, zbirka predložaka kiparske i arhitektonske dekoracije s kraja 16. odnosno početka

17. stoljeća, uz koju autori donose i primjere njezine primjene u korčulanskim crkvama. O bogatoj klesarskoj tradiciji i umijeću korčulanskih radionica svjedoče brojni fragmenti arhitektonske plastike te posebno velika kasnogotička bifora prenesena u zgradu riznice s neke korčulanske palače.

U riznici su izloženi i brojni crteži iz ranog novog vijeka među kojima se ističe onaj Giulia Carpionija, kao i grafički list Maartena van Heemskercka iz 1563., a koji se izmjenjuju s djelima slikarstva. Naglasak je u monografiji stavljen i na kontekst narudžbe i nabave slika, pa tako, primjerice, zavjetna pala obitelji Ismaeli Domenica Tintoretta nema samo umjetnički, nego i izuzetan značaj za kulturnu povijest Korčule. Portreti pak

←
Marko
Andrijić,
Zvonik
korčulanske
katedrale,
1481.

→
Antonio
Corradini,
Oplakivanje
Krista, crkva
Svih Svetih,
oko 1720.

biskupa i opata angažiranih na uređenju katedrale i crkava ukazuju koliko važnu ulogu njihove narudžbe i djela koja su prikupljali imaju u kulturnoj povijesti grada i otoka. Posebno zanimljiva, a javnosti možda manje poznata jest zbirka djela 19. i 20. stoljeća, u kojoj su zastupljena redom najznačajnija imena hrvatskog slikarstva: Miroslav Kraljević, Ljubo Babić, Robert Auer, Vilko Gecan, Celestin Mato Medović, Ivan Meštrović, Edo Murtić, kao i niz kipara porijeklom s otoka Korčule poput Marina Radice, Petra Pallavicinija i Frana Kršinića. Posebno je bogata kolekcija medalja, koja bi i samostalno mogla činila značajnu zbirku, a koja uključuje djela širokog vremenskog raspona, od medalja renesansnog medaljara Mattea de Pastija pa do onih Ive Kerdića. Prikazana je i bogata zbirka liturgijske srebrnine te po prvi puta stručno obrađena zbirka povijesnog tekstila. Na kraju je prikazan lapidarij te povijesna kuhinja s hidroarheološkim keramičkim nalazima, kao i zanimljiva zbirka porculana, koja upotpunjuje sliku marljive sakupljačke djelatnosti korčulanskog mitronosnog opata.

Drugi dio knjige je posvećen katedrali, gdje je jednako iscrpno obrađena povijest gradnje i opremanja jedne od najvažnijih građevina našeg srednjovjekovlja, s kazalom koje čitatelju odnosno posjetitelju olakšava snalaženje. Uz stolnicu obrađene su i druge, možda široj javnosti manje poznate korčulanske crkve i zbirke umjetnička djela koja skrivaju – spomenimo samo Corradinijevo, poliptih bratovštine Svih Svetih Blaža Jurjeva i stropne slike Baldassarea d'Anne i radionice u crkvi Svih Svetih.

Ovoj, ne samo za naše prilike nesvakidašnjoj monografiji posvećenoj najvećem blagu grada Korčule, grada kojega se i samog često opisuje kao dragulj, kako naglašava jedan od recenzenata, slovenski povjesničar umjetnosti Matej Klemenčič, “cilj nije tek zaokruživanje cijelog desetljeća istraživanja, već otvaranje niza novih pitanja koja će nas zaokupiti u budućnosti, kako to sve izvrsne monografije čine”. Zasigurno će biti poticaj i poziv svima da posjete i (ponovno) otkriju umjetnička blaga opatske riznice Korčule i njenih crkava. ×